

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Danske Ordsprog og Mundheld, samlede og ordnede af Nik. Fred. Sev. Grundtvig

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Danske Ordsprog og Mundheld, samlede og ordnede af Nik. Fred. Sev. Grundtvig", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 30. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1845_808A-txt-shoot-idm2692.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

(Sjokken *gaaer*,) som en Høne i Blaar.

Kiøre ud og *gaae* hjem, det er som Svinene (paa Olden).

Det *gaaer* ikke i et Aar, som i otte Dage.

Meget kan *gaae an* til en Tid.

Det *gaaer an*, sagde Spandet-Præst, de bar ham til Kroes.

Gaae ikke over Skrævet!

Krukken *gaaer* saalænge til Kilde, at den *gaaer* øreløs hjem.

Gaasen *gaaer* saalænge til Gilde, at den *gaaer* halsløs hjem.

(Meget i Verden) *gaaer* ud og ind, som Kong Valdemars R...

(Alt hvad der smager Folk,) *gaaer af*, som varmt Brød.

Gaae lige paa dine Been!

Gaae ikke paa gale Veie!

Lad dem kalde dig *graa*, naar de kun lader dig *gaae*.

Man maa krybe, til man lærer at *gaae*.

31See til, du *gaaer* ikke bag af Dandsen!

Det er ikke godt, naar Munden *gaaer* i Baglaas, (*gaaer af* Hængslerne).

Gaae dit Skud og gak med Gud!

Vil du ikke age, saa kan du *gaae*!

Hvordan *gaaer* det? sagde den Eenøiede til den Halte. Som du seer, sagde han. S.

Man maa *gaae* paa Jorden, om den saa var gloende.

Naar man har dandset Fødderne af, maa man *gaae* paa Stumperne.

Naar Øllet (Brændevinet) *gaaer* ind, *gaaer* Viddet (Forstanden) ud. LI.

Jeg ager, sagde Gaasen, da løb Ræven af med hende. LI.

Den Gaas, Hovedet er af, kækker aldrig meer.

Giærd saa Gaard, at der bliver ei *Gab* ved Enden! LI.

(Der hører Mod til) at staae i *Gabet*.

Vil du giøe, saa glem ikke at *gabe!*

Kan du ikke gloe, saa kan du gabe, og Munden er ligesaa stor som begge Øinene.

Gaber du, saa hold Haanden for Munden!

Naar *galt* skal være, da jo galere, jo bedre.

Det bliver ikke godt, førend det har været reent *galt*.

Galt gik det, og vel var det.

Galskab er jo kortere, jo bedre. S.

Det nytter ei at *gabe* mod Ovns-Munden. S.

Der skal ogsaa Forstand til at giøre sig *gal*.

Gale Hunde faae revne Skind.

Det er en *gal* Kokkepige, som sulter sig selv. Ll.

Ingen Hund løber *gal* i femten Aar. Ps.

Mangen En er ikke saa *gal*, som han løber avet om til.

De lumske Svin æder Masken, de *Gale* løber udenom.

Gamle Love og nye Retter er de bedste. S.

32Af *gammelt* Jern smedes nye Vaaben. M.

Gammel Vane bider bedst.

Gammel Arpe er ei god at aftoe. Ll.

Gammel Kiærlighed ruster ikke.

Gammel Ven og gammel Vei, de svige ei.

Til en *gammel* Tyv skal en ny Strikke. S.

Den *gamle* Vin er den bedste.

Gamle Kar vil gjerne rinde. S.

Gammel Naade og nyt Venskab er ei at stole paa. S.

Gamle Mærker slaae aldrig feil. S.

Gammelt Huus har dumme Vindver. S.

Naar der gaaer Ild i *gamle* Huse, er det farligere end i Nye. S.

Gamle Ovne bage og Brød. S.

Gammelt Træ giver god Ild. LI.

Gamle Viser gaaer endnu bedst. S.

Gamle Folder er onde at slette. S.

Gammel Skade er ond at læge.

Gammel Synd gjør ny Skam. LI.

Der skal meget til at fange en *gammel* Rotte.

Gammel Giæld er bedre end *gammel* Sag. LI.

Gammel Giæld skal betales.

Kirken er et *gammelt* Huus, den staaer nok.

Der er ogsaa *gamle* Narre.

Gamle Mænds Sagn er sjelden usande. LI.

Gamle Træer taale ei at flyttes.

Langt fra Skud gjør *gamle* Krigsfolk. S.

Immer leger Hvalp, mens *gammel* Hund vil. LI.

Naar den *gamle* Hund gjør, da skal man see ud. S

Det er ondt at lære *gammel* Hund at kure. LI.

Gamle Katte lakke og Mælk.

Gammel Ræv er ond at fange. S.

Gammelt Træ har Fald ivente. LI.

Gammel Læge og ung Bartskeer! S.

Gammel Ulv ændser ei Bonde-Skrig. S.

Naar de *Gamle* bliver gale, da bliver de det tilgavns.

Hvo længe lever, bliver *gammel* tilsidst.

Alle vil længe leve, men Ingen *gammel* hedde.

Fanden er *gammel*.

Gamle Støvere gjør den bedste Jagt. S.

En *Gammel* i et Huus er et godt Tegn. S.

Ingen er saa *gammel*, han tænker jo at leve et Aar. S.

End lever den *Gamle*, mens Gud vil. LI.

Bliver du *gammel*, saa bliver du graa.

De *gamle* Stude har de stive Horn (og de unge Fugle har de bløde Neb.) S.

Gammelt Kiød er ondt at tygge.

Skiøn paa *Gammen* har ei Alle sammen. LI.

Slaae Alvor paa *Gammen!* LI.

Hvem der tager sine *Gaver* igien, hans Børn bliver sorte.

Jeg priser alle *Gaver* uden Kølvehug. LI.

Der kommer aldrig den Skade til Land, det er jo Nogen til *Gavn*.

Giemt er ikke glemt.

Giem din Mund og *giem* din Ven! LI.

Det er godt at *giemme*, som ei æder Brød.

Hvem der *giemmer* til Natten, *giemmer* til Katten.

Den *giemmer* til Muus, som til Morgen *giemmer*. LI.

Glemt er *giengiældt* Øre. LI.

Kiender du ikke *Giengiældelsens* Ret!

Gienslag er ikke aflagt.

Giensti vorder tit Glipsti. LI.

Gaae ikke Peer Gantes *Gienvei!*

34Gjort *Gierning* staaer ikke til Ændring.

Gjort *Gierning* er halv forsvart.

Villie og Magt gjør alle *Gierninger*. LI.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

Redskab og Vidskab gjør al *Gierning*. S.

Vær ikke for *gierrig* paa Verden!

Gierrig Kværn maler alle Slags Korn. LI.

Gierrighed er en Rod til alt Ondt.

Skal det være *Gilde*, saa lad det være *Gilde!*

Det er et daarligt *Gilde*, hvor ingen Ting gaaer itu.

Det er Kudskene, der skal rose *Gildet*.

Grød og Fisk er *Gildes-Mad*.

Man kan ikke *give* bort Alt hvad man har.

Giv den, som beder!

Man *giver* hvad man har.

Det er saligere at *give* end at tage.

Han *giver* kun lidt, som tigger selv. S.

Den *giver* tit mest, som mindst formaaer.

Man skal ikke *give* Bager-Børn Hvedebrød.

Hvem der *giver* til han tigger, skal slaaes til han ligger.

Man bliver ei fattig af hvad man *giver* bort.

Man har Tak for hvad man *giver* bort, men kun et Grin for hvad man lader sig narre fra.

Giver du Ødeland, da *giver* du før dig selv fattig end ham rig. M.

Mangen En Stjæler Oxen og *giver* Kallunet til de Fattige. S.

Giver Keiseren hvad Keiserens er (og Gud hvad Guds er!)

Man skal ei skue *givet* Hest i Munden, (den er god nok for det Kjøb.) LI.

Giv Raat for ilde sødt' (Usødet.) LI.

Fanden faaer ei Alt hvad man *giver* ham. S.

35Korn *giver* Kage og Kiøbe-Brød Hunger. LI.

Naar Stymperen *giver* Stakkelen, er der Glæde i Himlen. S.

Fugle og løst Folk at føde *giver* Møg for Møde. S.

Der er kun lidt *givet* i hvad fattig Kone spinder for. S.

Giver du Hesten Sporen, da *giv* ham ogsaa Tøilen! M.

Den er *glad*, som ei veed af Vaande. LI.

Ruder ud! sagde *Glar-Mesteren!*

Unge Piger vil ikke begloes med *Glar-Øine*. S.

Naar Døren er lukt og Lyset slukt, da er den *glemt*, som ude er lukt.

Man *glemmer* det Ene over det Andet.

Hvor man *glemmer* Noget, kommer man snart igjen.

Naar det er betalt, er det *glemt*.

Hvad man har laant, maa man aldrig *glemme* at bære igjen.

Glem ikke hvad du selv hedder!

Glem ikke hvad du vilde sige!

Mølleren er aldrig saa fuld, at han *glemmer* at tolde, (han tolder heller to Gange for en Feils Skyld). S.

Naar Hovedet er lægt, er Skurven *glemt*. S.

Han *glemmer* tit, som lukke skal, han *glemmer* ei, som stjæle vil. S.

Man skal *glæde* sig med de Glade og græde med de Grædende.

Glæd dig ikke for tidlig!

Det er en *Glæde* at kiøre i Slæde, men det er en Vee at vælte i Snee.

Sorrig og *Glæde* de vandre tilhobe.

Glæden er lig en flygtig Ven, som paa en Reise man finder.

Vorherre er en *god* Mand.

36Enhver er *god* for sig.

Der snoer sig ogsaa en Aal fra en *god* Fisker. S.

Hvem der har en slem Mund, skal have en *god* Ryg.

Morgen-Raad og Aften-Rød er *gode*. S.

Gode Ord er Guld værd.

En *god* Hører gjør en *god* Svarer.

Slette Giemmer gjør *gode* Tyve. S.

Det er en *god* Bul, som Axet voxer paa Enden af. Ll.

God er rygende Harve og dryppende Møg-Vogn. S.

Et *godt* Ord finder et *godt* Sted.

Man faaer tit for et *godt* Ord hvad man ikke kan faae for Penge.

Ord kan være saa *gode*, som rede Penge.

Et *godt* Træ bærer *god* Frugt.

Godt (Ord) vinder glad Hjerte. Ll.

Flere end Ni og færre end Tre gjør ikke et *godt* Lag. S.

Han ager *godt* Læs i Gaard, som *god* Hustru faaer. Ll.

Træet er aldrig saa *godt*, at Æblet jo kan blive ormstukket. S.

Der er ikke saa *godt* et Stykke Kiød, der er jo en Kiertel ved.

Nik er saa *godt* som Haandtag. S.

Hvem der ikke kan taale Ondt, kan heller ikke taale *Godt*.

Hvem der ikke vil med det *Gode*, han skal med det *Onde*.

Somme Folk gjør aldrig *Godt*, naar de veed af det.

Det *Gode* varer sjelden længe.

Fisken har det *godt*, han kan drikke, naar han vil. S.

Et *Godt* kaster ei andet ud. Ll.

Det er ikke for det *Gode*, naar man lægger Hestene i Vognen.

37Det er *godt* at have en *god* Samvittighed.

Det er *godt* at have Noget tilgode (naar det er hos en vis Mand.)

Vel stemt er *godt* nok, men vel spilt er dog bedre. M.

Godt Taal fik aldrig ond Ende. S.

Det er *godt*, der er Løgn til.

Hvor *godt* Folk er, kommer *godt* Folk til.

Grønt Saar er saa *godt* som gammelt. LI.

Det er *godt* at være kommet af *Godt*. LI.

Godt Heste-Kiøb gjør daarligt Ridende.

Godt at sidde i Rørene og skiære Piber. S.

Det er *godt* at være Præst om Paasken, Barn i Fasten, Bonde om Julen og Føl om Høsten. LI.

Det er *godt* at være Barn om Julen.

Hvem der smører *godt*, han kører *godt*.

Det var *godt* at Stakke fik ingen Hale. LI.

Graa Haar er Grav-Blomster. LI.

Æselet bliver *graat* i Moders Liv.

Der findes mange *Graa*, men faa *Vise*. S

Grin ad Fanden, ei ad Folk!

Grisen er gierne, hvor den har fuldt op. S.

Man maa lade meget gaae igiennem det *grove* Sold.

Grove Karle skal have grov Kost.

Mangen En maa *græde* iaar, for de loe ifjor.

Den Døde *græder* tit over den Levende. S.

Grædende Barn gjør sjungende Amme. S.

Terne sætter Haand under Kind og *græder* for Graaskind. LI.

Mange maatte ligesaa gierne *græde*, som synge, naar det ikke var for deres Øines Skyld.

Kiællingen *græd*, for hendes Velling blev til Grød.

Man kan ogsaa *græde* med tørre Øine.

38Hvem *Gud* giver et Embede, giver han ogsaa Forstand.

Gud kræver ei meer end Han har givet.

Mennesket spaaer, men *Gud* raa'er.

Alting staaer i *Guds* Haand.

Hav *Gud* for Øine!

Det er ikke Alt *Guld*, som glimrer.

Morgen-Stund har *Guld* i Mund.

Den græder ei for *Guld*, som aldrig *Guld* eiede.

Guld er *Guld*, selv paa Skiøge og Tyv. S.

Guldet ligger i Bjerget og Skarnet paa Gaden. S.

Naar man skraber *Guldet* af, griner Træet frem. S.

Man skal ikke forgylde hvad ei *Guld* er værdt. Ll.

Et Asen med *Guld* beladt vinder faste Stæder. S.

Guld-Nøglen lukker alle Porte op. S.

Forlangt fra Herre-*Gunst* fryser man og fornær brænder man sig. S.

Har man ei *Gunst*, da hjælper ingen Konst. S.

Ord og Penge skal være *gængse*. S.